

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567
รหัสวิชา/ชื่อวิชา สพ.314 นิเวศวิทยาสังคมและสุขภาพชุมชน

(MW314 Social Ecology and Community Health)

หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	E-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
820001	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร	jiraphan@tu.ac.th	ห้องพัก 608 (รังสิต)

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวันอังคาร เวลา 13.30-16.30 น. ห้องบรรยาย สค.302 และห้องเรียนระบบ Microsoft Team (MST) ของรายวิชานี้

วันสอบ

สอบกลางภาค ไม่มี

สอบปลายภาค วันที่ 10 มกราคม 2568

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจความเป็นมาของการศึกษาศาสตร์ด้านสุขภาพ และความหมายคำสำคัญในการศึกษาเรียนรู้เรื่องสุขภาพ

2. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจแนวคิดทฤษฎีทางสังคมที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเรื่องนิเวศวิทยาสังคมและสุขภาพชุมชน ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพภาวะ วิถีชีวิต การดำรงชีวิตของมนุษย์

3. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจบทบาทนักสังคมสงเคราะห์ และสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และงานสวัสดิการสังคม

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

แนวคิดและการประยุกต์ใช้แนวคิดนิเวศวิทยาสังคม (Social Ecology) และแนวคิดปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ (Social Determinants of health) รวมถึงการเข้าใจเรื่องการประเมินผลกระทบสุขภาพ (Health Impact Assessment: HIA) และการประเมินผลกระทบสุขภาพชุมชน (Community Health Impact Assessment-CHAI) บนพื้นฐานของความเข้าใจในมิติทางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนและการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของครุวมเพื่อความเป็นธรรมทางสุขภาพ บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในการทำงานสุขภาพเชิงรุก เพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

Concept and application of social ecology and social determinants of health, including understanding in Health Impact Assessment-HIA and Community Health Impact Assessment (CHAI) based on well-understanding on psychosocial aspects, community culture, and changing which is related to or influence holistic health and health justice; roles of health social workers in proactive approach toward primary health care services (Field Study Required)

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้					3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์		5. ทักษะการวิเคราะห์					6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกาการเรียนการสอน

1. เข้าชั้นเรียน Onsite/Online (MST) ล่าช้าไม่เกิน 20 นาที นับจากเวลาเริ่มเรียน ยกเว้นมีการนัดหมายพิเศษ
2. อ่านหนังสือ หรือค้นคว้างานวิชาการต่างๆ รวมทั้งส่งงานต่างๆตามที่ได้รับมอบหมาย ตามกำหนดการที่มีร่วมกัน
3. มีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน
4. กรณีป่วย หรือมีกิจธุระ ไม่สามารถเข้าชั้นเรียน ให้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร (ตามระเบียบลาป่วยและลา กิจของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
5. ช่องทางติดต่อ : 1) E-mail Address ที่ให้ไว้ใน Outline นี้ข้างต้น และ 2) นักศึกษาเขียนข้อความทิ้งไว้ใน "Posts" (ด้วยการกด "New Conversation") ในห้องเรียนวิชานี้ โปรแกรม MST หรือหากต้องการพบอาจารย์ เพื่อขอคำปรึกษา สามารถนัดหมายล่วงหน้าผ่านช่องทางดังกล่าว ไม่น้อยกว่า 3 วัน

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	20 คะแนน
กิจกรรมกลุ่ม	20
รายงาน	30
การสอบปลายภาค	30
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
1 13/08/2567	-การแนะนำวิชา วัตถุประสงค์การศึกษา วิธีการ กระบวนการเรียนการสอน และ กำหนด -ข้อตกลงการเรียนการสอนร่วมกัน -เนื้อหา ภาพรวมของการศึกษารายวิชา	บรรยาย และแลกเปลี่ยน ความเห็นร่วมกัน	เข้าใจเนื้อหาในภาพรวม ของรายวิชา	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
2 20/08/2567	คำสำคัญ : สุขภาพ(Health)/สุขภาพและ คุณภาพชีวิต(Well Being) โรค (Decease)และความเจ็บป่วย(Illness) สาธารณสุข การแพทย์(Medical) ระบบ สุขภาพ(Healthcare System)และระบบ บริการสุขภาพ(Health Service System) นิเวศวิทยา(Ecology) ฯลฯ	บรรยาย และ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เข้าใจนิยามคำสำคัญที่ฟังรู้ ในรายวิชาได้ถูกต้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
3 27/08/2567	มิติสังคม“นิเวศวิทยา” : ความ สัมพันธ์กับ สุขภาพ	บรรยาย และ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เข้าใจความแตกต่าง ระหว่างนิเวศวิทยาในมิติ วิทยาศาสตร์และมิติสังคม และเข้าใจความเชื่อมโยง กับสุขภาพ	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
4 03/09/2567	สุขภาพชุมชนและระบบสุขภาพชุมชน : ความเป็นมา ความหมาย เป้าหมาย องค์ประกอบ กระบวนการเรียนรู้/การ ทบทวนชุมชน ฯลฯ	บรรยาย และ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เข้าใจความเป็นมา และ การพัฒนาาระบบสุขภาพ ชุมชน	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
5 10/09/2567	สุขภาพชุมชนและระบบสุขภาพชุมชน (ต่อ)	บรรยาย และ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เข้าใจความเป็นมา และ การพัฒนาาระบบสุขภาพ ชุมชน	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
6 17/09/2567	แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง : แนวคิด Social Ecology และ Cultural Ecology	บรรยาย และ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เข้าใจและสามารถ ประยุกต์ใช้แนวคิด/ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
7 24/09/2567	แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (ต่อ) Cultural Construction of Illness และ Social Production of Disease	บรรยาย และ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เข้าใจและสามารถ ประยุกต์ใช้แนวคิด/ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
		สอบกลางภาค		
8 08/10/2567	แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (ต่อ) : แนวคิด Social Determinants of Health	บรรยาย และ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เข้าใจและสามารถ ประยุกต์ใช้แนวคิด/ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
9 15/10/2567	Self-study : นักศึกษาค้นคว้ารายงานที่ มอบหมายนอกห้องเรียน		-เข้าใจภาพรวมของศาสตร์ “นิเวศและสุขภาพชุมชน” ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และสามารถนำแนวคิด/ ทฤษฎีที่ศึกษามาวิเคราะห์ ได้ถูกต้อง -มีทักษะการค้นคว้างาน การวิเคราะห์ และการ นำเสนองาน	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
10 22/10/2567	นักศึกษา : รายงานความคืบหน้า (Progress Report) รายงานที่มอบหมาย	-การนำเสนองาน -อภิปรายกลุ่ม	-เข้าใจภาพรวมของศาสตร์ “นิเวศและสุขภาพชุมชน” ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และสามารถนำแนวคิด/ และสามารถนำแนวคิด/	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร (ส ร ุ ป แ ล ะ ไ ้ ข้อเสนอนะ)

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
			ทฤษฎีที่ศึกษามาวิเคราะห์ ได้ถูกต้อง -มีทักษะการค้นคว้างาน การวิเคราะห์ และการ นำเสนองาน	
11 29/10/2567	กรณีศึกษาในเวศวิทยา กับผลกระทบ สุขภาพชุมชน	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ -Cases Study	เข้าใจภาพรวมของศาสตร์ “นิเวศและสุขภาพชุมชน” ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และสามารถนำแนวคิด/ ทฤษฎีที่ศึกษามาวิเคราะห์ ได้ถูกต้อง	วิทยากร และ ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
12 05/11/2567	กรณีศึกษา : ระบุธรรมชาติความสำเร็จของ สุขภาพชุมชน และบทบาทนักสังคม สงเคราะห์ในระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ -Cases Study	เข้าใจและสามารถ วิเคราะห์กรณีศึกษาจาก แนวคิด/ทฤษฎี และอธิบาย ความเชื่อมโยงกับบทบาท นักสังคมสงเคราะห์ได้ ถูกต้อง	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
13 12/11/2567	การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment : EHIA)	-บรรยาย และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ -Cases Study	เข้าใจหลักการและแนวคิด สำคัญ การนำไปใช้และ ปัญหาปัจจุบันของ “EHIA”	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
14 19/11/2567	การประเมินผลกระทบทางสุขภาพโดย ชุมชน (Community Health Impact Assessment : CHIA) กรณีศึกษาโรคจาก ระบบนิเวศของประเทศไทย	-Clip Video (Cases Study) -บรรยาย และอภิปราย กลุ่ม	เข้าใจหลักการและแนวคิด สำคัญ การนำไปใช้และ ปัญหาปัจจุบันของ “CHIA”	วิทยากร และ ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร
15 26/11/2567	ทบทวน และสรุปบทเรียนกรณีศึกษาโรค จากระบบนิเวศของต่างประเทศ	ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุป	เข้าใจสาระสำคัญของ รายวิชา และตอบโจทย์ วัตถุประสงค์ของรายวิชา ได้	ผศ.ดร.จิรพรรณ นฤภัทร

หมายเหตุ : การสอน Onsite หรือ Online (MST) อาจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาตามวิธีการวัดผลที่ได้ระบุไว้ข้างต้น โดยมีเกณฑ์การประเมินผลแต่ละช่วงคะแนน ดังนี้

100-80	75-79	70-74	60-69	55-59	45-54	35-44	0-34
A (4.00)	B+ (3.50)	B (3.00)	C+ (2.50)	C (2.00)	D+ (1.50)	D (1.00)	F (0.00)

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ หรือยื่นคำร้องผ่านทางอีเมลล์ bsw.tu.request@gmail.com

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials และเอกสารอื่นๆ Other materials

กองตรวจความปลอดภัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. แผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2550-2554) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552. กรุงเทพมหานคร. บริษัท เรียงสาม กราฟฟิค ดีไซน์ จำกัด. 2552.

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข. รายงานการเฝ้าระวังโรค 2542-2552. กรุงเทพมหานคร.

กาญจนศักดิ์ ผลบุญ. การจัดการสิ่งแวดล้อมในระบบสุขภาพ. สถาบันวิจัยระบบสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร. บริษัท ดีไซน์ จำกัด. 2543.

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ (บรรณานุกรม). พหุลักษณะทางการแพทย์กับสุขภาพในมิติสังคมวัฒนธรรม. ศูนย์

มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). กรุงเทพมหานคร. 2549.

คณะนักศึกษาริฎญาโท สาขาสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ปีพ.ศ.2523. นิเวศวิทยาของสุขภาพ. คณะ

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2524.

ฉันทนา ผดุงทศ. อาชีวเวชศาสตร์-อาชีวอนามัย..? เล่มที่ 1. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. 2546.

..... อาชีวเวชศาสตร์-อาชีวอนามัย : อยากรู้เป็นแพทย์โรงงาน เล่มที่ 2. กรุงเทพมหานคร.

สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. 2546.

เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์. ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. 2545.

ชัชชนก พลอยแก้ว. การศึกษาระบบข้อมูลความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานใน

กระทรวงแรงงาน. รายงานวิจัย. 2546.

เดชรัต สุขกำเนิด. นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ : การวิเคราะห์ระบบการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ.

กรุงเทพมหานคร. บริษัท ดีไซน์ จำกัด. 2544.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ และ เพ็ญจันทร์ ประดับมุข (บรรณาธิการ). สิ่งแวดล้อมกับสุขภาพ. ข่ายงานวิจัย

พฤติกรรมสุขภาพ. ศูนย์ประสานงานทางการแพทย์และสาธารณสุข. กระทรวงสาธารณสุข. สิ่งแวดล้อมกับ

สุขภาพ. นครปฐม. 2535.

ธันวา ใจเที่ยง. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : บนสายทางของสังคมไทย. นครพนม. โครงการ
จัดตั้งสถาบันราชภัฏนครพนม. 2544.

ประชาธิปไตย กะทา. ระบาดวิทยากับญาณวิทยาเชิงวิพากษ์ (1) และ (2). วารสารหมออนามัย. ปีที่ 17 ฉบับที่ 5 และ ฉบับที่
6. มกราคม-กุมภาพันธ์ และ มีนาคม-เมษายน. 2551.

พงษ์เทพ วิวรรณเดชะ. ภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม. โครงการนโยบายสาธารณะเพื่อ

คุณภาพชีวิตที่ดี สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2549.

มาลินี วงศ์พานิช (ผู้แปลและผู้ตรวจขัดเกลาภาษาไทย). สุขภาพและสิ่งแวดล้อม. รายงานของคณะผู้เชี่ยวชาญ

ด้านอุตสาหกรรม คณะกรรมการองค์การอนามัยโลก. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์. 2541.

วรลักษณ์ ศรีโย (บรรณาธิการ). นโยบายสาธารณะด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข. เอกสารประกอบการประชุม
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์เดือนตุลา. 2548.

วันทนี วาสิกะสิน. นิเวศวิทยาของสุขภาพ (Ecology of Health). วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2.

กรกฎาคม-ธันวาคม 2537.

สวณี เต็งรังสรรค์. วิทยาการระบาด. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2551.

สถาบันวิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพชุมชน (สพช.). ระบบสุขภาพชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน. นนทบุรี. 2556.

สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ. วัฒนธรรม สุขภาพ กับการเยียวยา. นนทบุรี. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์ฟ้า

ห้วยส่วนจำกัด สามลดา. 2551.

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์โรคจาก

การประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม. นนทบุรี. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด. 2553.

สูงศักดิ์ ศาสตราวาท สุธชาติ ณ หนองคาย และ พิพัฒน์ ทองผดุงโรจน์. กฎหมายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

กรุงเทพมหานคร. พิมพ์ครั้งที่ 2. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2536.

สุรศักดิ์ สุวานิชสกุล และคณะ. ประมวลและสังเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การดำเนินงานอนามัย

สิ่งแวดล้อม : กรณีการอนามัยสิ่งแวดล้อมวิทยาลัย. วิทยาศาสตร์สาธารณสุข จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานวิจัย. 2554.

สุรเกียรติ อาชานานุภาพ. การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ. ใน บทบรรณาธิการ. คลินิก. 2544.

เอมอัชมา (รัตนิรมัจ) วัฒนบูรานนท์. วิทยาศาสตร์สุขภาพสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ไอ.เอส. พรีเมียมติ้ง
เฮาส์. 2547.

Boleyn, Thomas and Morteza, Honari, Health Ecology : Health, Culture and Human - Environment Interaction,
Routledge : London and New York, 1999.

Miller, Rosalind and Rehr (Editors), Helen Social Work Issues in Health Care. Prentice-Hall, Inc.,
Englewood Cliffs, New Jersey, 1983.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

social-agenda.org

www.shi.or.th

www.thia.in.th

www.envocc.org

www.tiosh.or.th

www.boe.moph.go.th

www.anamai.moph.go.th